

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Beleid

Onderwerp:

Concept beleidskader van wieg naar werk 2023 - 2026

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 27-06-2023
Notanummer	: 2023-620
Datum	: 27-06-2023
Programma	: 09 - Jeugd en onderwijs
Portefeuillehouder	: Wethouder Duursma,
Bijlage(n)	: 2023 06 20 concept beleidskader Wieg naar werk 6.0 2023-2026 v2.0 (1).docx

Parafering

22-06-2023: Wethouder

Agendering

Definitieve akkoord

29-06-2023

B & W d.d.: 27-06-2023

Besluit

1. In te stemmen met het concept beleidskader van Wieg naar werk 2023 - 2026
2. Het concept beleidskader voor advies voor te leggen aan de ASDD

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

In Deventer werken we vanaf 2010 met beleidskaders van Wieg naar Werk. Centraal in deze kaders staan preventie en het samenwerken in de keten voor jeugdigen. Sinds 1 januari 2015, datum inwerkingtreding van de Jeugdwet, zijn gemeenten verantwoordelijk voor alle vormen van hulp en ondersteuning van jongeren. In de eerste jaren na 2015 hebben we ons vooral gericht op het organisatorisch “werkend krijgen” van de uit de nieuwe verantwoordelijkheden voortkomende processen en op de samenwerking met nieuwe partijen.

Vanaf 2019 zijn we ons gaan richten op de “transformatie”. Dit transformatieproces is gericht op het realiseren van de beoogde inhoudelijke effecten van de stelselwijziging: ander gedrag van professionals en inwoners, andere cultuur bij instellingen en professionals, andere werkwijzen en vooral ook het anders met elkaar omgaan tussen inwoners, professionals, instellingen en gemeenten. We hebben dat gedaan langs de 4 thema’s van het Verbindend Kader Sociaal Domein: preventie, toegang, maatwerk en monitoring. In de afgelopen jaren hebben we ons met name ingezet op preventie door “het normale leven te versterken”. Dit hebben we toen ook vertaald in een nieuwe missie en visie waarmee we wilden bereiken dat:

- * Minder jongeren een beroep doen op een maatwerkvoorziening
- * Bij elke ondersteuningsvraag gewerkt wordt volgens het uitgangspunt “1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon”
- * Zorgaanbieders de zorg bieden die een jongere nodig heeft

* Door middel van een nieuw te ontwikkelen monitor de realisatie van onze doelstellingen zichtbaar is

Het ingezette beleid willen we voortzetten. In de komende beleidsperiode richten we ons voornamelijk op het versterken van het normale leven. We geloven erin dat door een stevig pakket aan (preventieve) algemene voorzieningen en snelle en goede ondersteuning die aansluit op de behoeften van inwoners, minder specialistische jeugdhulp nodig is. Preventie - het normale leven versterken - vormde en vormt dus nog steeds de basis van onze visie op jeugdbeleid. Daarnaast ligt de nadruk op samenwerking zowel met interne als externe partijen, de aanpak van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag en de eigen verantwoordelijkheid van ouders.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Vaststellen van het concept beleidskader van wieg naar werk 2023 - 2026 zodat concept kader voor advies voorgelegd kan worden aan de Adviesraad Sociaal Domein Deventer (ASDD).

Kader

- * Jeugdwet
- * Wet op passend onderwijs
- * Visie van wieg naar werk 1 tot en met 5
- * Verbindend kader sociaal domein
- * Regionale visie jeugdhulp 2021 - 2025

Betrokken partijen en participatie

Voor opstellen van het concept beleidskader van wieg naar werk 2023 2026 heeft een groot aantal gesprekken / interviews plaatsgevonden met stake holders voor het Deventer jeugdbeleid. Er zijn o.a. gesprekken gevoerd met jongeren en middels een digipanel zijn de inwoners van Deventer bevroegd over hun bevindingen met het Deventer jeugdbeleid.

Deze gesprekken hebben voornamelijk in het jaar 2022 plaatsgevonden. De input van van al deze partijen is zo goed mogelijk verwerkt in het voorliggende concept beleidskader.

Dit concept beleidskader wordt aan de ASDD voorgelegd voor advies. De advies termijn voor de ASDD is normaliter 6 weken, i.v.m. de vakantie periode willen we deze termijn met twee weken uitbreiden tot 8 weken.

Argumenten voor en tegen

argumenten voor:

- het huidig beleidskader wieg naar werk 2019 - 2023 loopt ten einde, en vraagt om een herbevestiging van in Deventer ingezette koers: de nadruk ligt op samenwerking zowel met interne als externe partijen, het normale leven versterken, de aanpak van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag en de eigen verantwoordelijkheid van ouders;

Financiële consequenties en dekking

Openbaarmaking en communicatie

Na vaststelling van het definitief concept in september zal communicatie plaatsvinden.

Aanpak en uitvoering

4 juli a.s. beleidskader wieg naar werk 2023 - 2026 in concept vaststellen door uw college

5 juli - 22 augustus a.s. advies termijn ASDD concept beleidskader van wieg naar werk 2023 - 2026

5 juli - 22 augustus a.s. consultatie ronde met afvaardiging van partijen die in 2022 zijn geïnterviewd voor dit beleidskader

28 augustus a.s. definitief concept bespreken in portefeuille houder overleg jeugd en onderwijs

5 september a.s. raadsvoorstel in college voor vaststellen van het beleid

Beleidskader van Wieg naar Werk 2023 – 2026

"It Takes A Village To Raise A Child"

CONCEPT

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
1. Terugblik	4
1.1 Van Wieg naar Werk vanaf 2010	5
1.2 Stand van zaken	
1.3 Samenvattend	8
2. Missie, visie en doelstellingen	10
2.1 Missie en visie	10
2.2 Doelstellingen en uitgangspunten	11
1. 3. Het kader voor beleid 2023-2026	
3.1 Inleiding	12
3.1.1 gezond leven makkelijker maken	12
3.1.2 Bestaanszekerheid herstellen	13
3.1.3 Kansengelijkheid vergroten	13
3.2 Preventie	14
3.2.1 Speerpunten	15
3.2.2 Operationele doelstelling	16
3.3 De Toegang	16
3.3.1 Speerpunten	17
3.3.2 Operationele doelstelling	17
3.4 Jeugdhulp is Maatwerk	17
3.4.1 Speerpunten	18
3.4.2 Operationele doelstelling	18
3.5 Monitoring	18
4 Begroting	20
Bijlage 1 – Stand van zaken	21
Bijlage 2 – Overzicht interviews en belangrijkste onderwerpen	24
Bijlage 3 - 10 beschermende factoren van het NJI	28
Bijlage 4 - Onderwerpen aanpalend aan jeugd en onderwijs	29

Samenvatting

In Deventer werken we vanaf 2010 met beleidskaders van Wieg naar Werk. Centraal in deze kaders staan preventie en het samenwerken in de keten voor jeugdigen.

Sinds 1 januari 2015, datum inwerkingtreding van de Jeugdwet, zijn gemeenten verantwoordelijk voor alle vormen van hulp en ondersteuning van jongeren. In de eerste jaren na 2015 hebben we ons vooral gericht op het organisatorisch “werkend krijgen” van de uit de nieuwe verantwoordelijkheden voortkomende processen en op de samenwerking met nieuwe partijen.

Vanaf 2019 zijn we ons gaan richten op de “transformatie”¹. Dit transformatieproces is gericht op het realiseren van de beoogde inhoudelijke effecten van de stelselwijziging: ander gedrag van professionals en inwoners, andere cultuur bij instellingen en professionals, andere werkwijzen en vooral ook het anders met elkaar omgaan tussen inwoners, professionals, instellingen en gemeenten. We hebben dat gedaan langs de 4 thema's van het Verbindend Kader Sociaal Domein:

1. Preventie
2. De Toegang
3. Maatwerk
4. Monitoring

In de afgelopen jaren hebben we ons met name ingezet op preventie door “het normale leven te versterken”. Dit hebben we toen ook vertaald in een nieuwe missie en visie waarmee we wilden bereiken dat:

- ✓ Minder jongeren een beroep doen op een maatwerkvoorziening
- ✓ Bij elke ondersteuningsvraag gewerkt wordt volgens het uitgangspunt “1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon”
- ✓ Zorgaanbieders de zorg bieden die een jongere nodig heeft
- ✓ Door middel van een nieuw te ontwikkelen monitor de realisatie van onze doelstellingen zichtbaar is

Het ingezette beleid willen we voortzetten. In de komende beleidsperiode richten we ons voornamelijk op het versterken van het normale leven. We geloven erin dat door een stevig pakket aan (preventieve) algemene voorzieningen en snelle en goede ondersteuning die aansluit op de behoeften van inwoners, minder specialistische jeugdhulp nodig is. Preventie - het normale leven versterken - vormde en vormt dus nog steeds de basis van onze visie op jeugdbeleid.

Preventie is niet het voorkomen van, maar juist kansen bieden op positief opvoeden en opgroeien in Deventer, met een mooi toekomst perspectief voor jeugdigen en jongeren.

We geloven er verder in dat zonder betrokken ouders, sociaal netwerk en professionele partijen die daarin ook een rol spelen (onderwijs, welzijn, zorg), het lastiger wordt om kinderen en jongeren gezond en gelukkig op te laten groeien. We willen er daarom graag samen met alle partijen, binnen de gemeente en buiten de gemeente, aan bijdragen dat jongeren in Deventer een leuke jeugd hebben, zoveel als mogelijk een startkwalificatie halen, een baan vinden of passende dagbesteding.

“It Takes A Village To Raise A Child”.

---

¹ Transformatie van de jeugdhulp moet leiden tot een samenhangend jeugdbeleid dat gemeenten samen met maatschappelijke organisaties uitvoeren voor kinderen en jongeren. Als het jeugdbeleid in samenhang wordt uitgevoerd, zorgt dit ervoor dat kinderen beter worden geholpen (ontleend aan het Nederlands Jeugdinstituut (NJI))

CONCEPT

1. Terugblik

Met het in werking treden van de Jeugdwet per 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor alle vormen van hulp en ondersteuning voor jeugd.

In de eerste periode tot 2019 na deze overheveling van verantwoordelijkheden voor de jeugd – in combinatie met die van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) – heeft de gemeente zich vooral gericht op het organisatorisch ‘werken krijgen’ van de processen die voortkomen uit de nieuwe verantwoordelijkheden, en op de samenwerking met nieuwe partijen (waaronder de zorgaanbieders).

In de beleidsperiode daarna, vanaf 2019, hebben we ingezet op de ‘transformatie’. Het transformatieproces - dat vooral gaat over de inhoudelijke vernieuwing - is gericht op het realiseren van de beoogde inhoudelijke effecten van de stelselwijziging: ander gedrag van professionals en inwoners, andere cultuur bij instellingen en professionals, andere werkwijzen en vooral ook het anders met elkaar omgaan tussen inwoners, professionals, instellingen en gemeenten. Meer concreet gaat het om:

- a. Uitgaan van eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden (eigen kracht) van jeugdigen en hun ouders, met inzet van hun sociale netwerk;
- b. Demedicaliseren, ontzorgen en normaliseren door onder meer het opvoedkundig klimaat te versterken;
- c. Preventie: door het versterken van basis- en algemene voorzieningen het beroep op dure gespecialiseerde hulp verminderen;
- d. Integrale hulp volgens het uitgangspunt ‘één huishouden, één plan, één contactpersoon’;
- e. Meer ruimte voor professionals om de juiste hulp te bieden o.a. door vermindering van regeldruk.

In deze periode hebben we daarom vooral ingezet op preventie door “het normale leven te versterken”. Dit hebben we ook vertaald in een nieuwe visie en missie waarmee we wilden bereiken dat:

- ✓ Minder jongeren een beroep doen op een maatwerkvoorziening;
- ✓ Bij elke ondersteuningsvraag gewerkt wordt volgens het uitgangspunt “1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon”;
- ✓ Zorgaanbieders de zorg bieden die een jongere nodig heeft, en
- ✓ Door middel van een nieuw te ontwikkelen monitor de realisatie van onze doelstellingen zichtbaar is.

In mei 2022 heeft het kabinet haar visie op het stelsel van jeugdzorg en de daarin noodzakelijke hervormingen gedeeld met de Tweede Kamer². Voor de noodzakelijke hervormingen van de jeugdzorg hanteert het kabinet 5 leidende principes:

- Passende zorg is beschikbaar voor de meest kwetsbare kinderen en jongeren
- Versterken veerkracht van kinderen en gezinnen in hun normale dagelijkse leven
- Minder marktwerking, meer samenwerking en betere inkoop van zorg
- Verbetering kwaliteit en effectiviteit van jeugdzorg
- Jeugdzorg als effectieve samenwerkingspartner

Inmiddels is er ook een Hervormingsagenda Jeugd die voortkomt uit de bestuurlijke afspraken tussen het rijk en VNG in juni 2021. Het doel hiervan is tweeledig:

1. Betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is.
2. Een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel.

Deze doelen worden door de zgn. vijfhoek – Ministerie van VWS, zorgaanbieders, cliënten(vertegenwoordigers), professionals en VNG – uitgewerkt voor de periode 2023-2028.

---

² Brief Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 13 mei 2022: Hervormingen jeugdzorg

1.1 Van Wieg naar Werk vanaf 2010

Waar we in van Wieg naar Werk 4.0 ons voornamelijk focusten op het werkend krijgen van het systeem van jeugdhulp, maakten we in van Wieg naar Werk 5.0 de doorstap naar de transformatie van de jeugdhulp en het leggen van verbinding met het voorliggende veld, w.o. welzijn en onderwijs. Preventie was daarin het hoofdbestanddeel van ons beleid dat zich uitte in onze visie op preventie: “het normale leven versterken.

Van Wieg naar Werk 6.0 bouwt verder op deze beleidskaders. Ook in dit beleidskader richten we ons voornamelijk op het versterken van het normale leven. Belangrijk uitgangspunt daarin was en is het idee dat door een stevig pakket aan (preventieve) algemene voorzieningen en snelle en goede ondersteuning die aansluit op de behoeften van inwoners, minder specialistische jeugdhulp nodig is. Preventie - het normale leven versterken - vormde en vormt dus nog steeds de basis van onze visie op jeugdbeleid.

Preventie is daarmee niet het voorkomen van maar juist kansen bieden op positief opvoeden en opgroeien in Deventer, met een mooi toekomst perspectief voor jeugdigen en jongeren.

In van Wieg naar Werk 1.0 schreven we reeds “It Takes A Village To Raise A Child”. Ook dat basisprincipe omarmen we nog steeds. Zonder betrokken ouders, sociaal netwerk en professionele partijen die daarin ook een rol spelen (onderwijs, welzijn, zorg) wordt het lastiger om kinderen en jongeren gezond en gelukkig op te laten groeien. Als gemeente willen we graag samen met alle partners eraan bijdragen dat jongeren in Deventer een leuke jeugd hebben, zoveel als mogelijk een startkwalificatie halen, een baan vinden of passende dagbesteding.

In van Wieg naar Werk 5.0 hebben we jongeren gedefinieerd als alle inwoners van Deventer tot 27 jaar. Daarin onderscheiden we nu alle inwoners tot 18 jaar als jeugdigen omdat deze groep de doelgroep voor de Jeugdwet vormt

Ook het beleidskader van Wieg naar Werk 6.0 is weer tot stand gekomen mede op basis van een groot aantal gesprekken met maatschappelijke instellingen, zorgaanbieders en andere stakeholders die een rol spelen in het jeugdbeleid van de gemeente Deventer. Daarnaast zijn inwoners (en ook jongeren) expliciet, o.a. door een digipanel, gevraagd naar hun beeld van de jeugd in Deventer c.q. het jeugdbeleid. Hun input hebben we weer zo goed mogelijk verwerkt in dit nieuwe beleidskader. In bijlage 2 bij dit beleidskader is een overzicht opgenomen van de geïnterviewde personen en daarin ook een overzicht van de meest gemaakte opmerkingen en standpunten.

1.2 Stand van zaken

Met het merendeel van de jongeren gaat het nog steeds goed in Deventer. Helaas gaat het met een kleine groep jongeren (nog) niet zo goed. Zij moeten gebruik maken van een door de gemeente verstrekte individuele maatwerkvoorziening omdat de in Deventer beschikbare basis- en algemene voorzieningen onvoldoende soelaas bieden of onvoldoende passend zijn. In bijlage 1 bij dit beleidskader wordt hier een uitgebreid beeld van gegeven.

We zoomen in op de thema's preventie, toegang, maatwerk, monitoring en financiën, zoals die in het beleidskader 2019-2022 zijn opgenomen.

Preventie/preventief jeugdbeleid

De afgelopen beleidsperiode was preventie het speerpunt van ons jeugdbeleid. Hiervoor hebben we een aantal (tijdelijke) projecten waarin preventie centraal staat uitgevoerd³. Daarnaast zijn er doorlopende beleidslijnen op het gebied van preventie. Denk daarbij aan Kansrijke Start, Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en de gemeentelijke kind regelingen (waaronder peuterspelen).

---

³ Zie ook Raadsmededeling 2019-001832

LEA

In de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) wordt formeel Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) gevoerd tussen de gemeente, onderwijsinstellingen en kinderopvang. Hierin werken we met een uitvoeringsagenda waarin de volgende onderwerpen zijn geagendeerd:

- Onderwijsachterstanden/gelijke kansen;
- Integratie en segregatie;
- VVE, en
- Aanmelding van leerlingen voor basisonderwijs.

Regiegroep

De regiegroep is ontstaan n.a.v. de actiepunten uit de onderwijsconferentie in 2019 en daarin is de samenwerking met het onderwijs verstevigd. De regiegroep initieert en stimuleert ontwikkelingen op het gebied van onderwijs-jeugdhulp-jeugdgezondheidszorg-welzijn, zoals de registratie van verzuim en een handreiking en escalatieprotocol over wanneer kosten van jeugdhulp onder de jeugdwet vallen en wanneer onderwijs aan zet is.

Nationaal Programma Onderwijs

De gemeente Deventer heeft een specifieke uitkering van €1.741.890,- gekregen voor de periode van 1 augustus 2021 tot 31 juli 2025 uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Na een grondige analyse hebben we ervoor gekozen om de middelen in te zetten op de thema's:

- Welbevinden;
- Taalontwikkeling;
- Samenwerking;
- Voor en door jongeren/ouders, en
- Thuiszitters.

Uitgangspunt hierbij was dat de plannen aan moesten sluiten op de behoeften van jeugdigen en jongeren én bij de interventies die scholen al uitvoeren.

Jeugdhulp

Het jeugdzorggebruik is landelijk de afgelopen jaren sterk gegroeid. Twintig jaar geleden kreeg ongeveer 1 op de 27 jeugdigen jeugdhulp. Op dit moment is dat ruim 1 op 8. Voor Deventer lag dat cijfer in 2021 op 11,7%, en is dat is een trendbreuk t.o.v. voorgaande jaren⁴. Mogelijke oorzaken hiervoor liggen in achterblijvende uitstroom als gevolg van toenemende wachtlijsten bij lokale teams en zorgaanbieders, toename van het aantal jeugdigen onder casusregie van het lokale team (waakvlamondersteuning) en verschuivende normen en beperkte maakbaarheid⁵. Let wel: in Deventer is geen sprake van wachtlijsten bij Team Toegang Jeugd (TTJ).

Organisatie toegang

In 2020 is gestart met de doorontwikkeling van Team Toegang Jeugd. In 2021 heeft een evaluatie plaatsgevonden en is besloten dat de medewerkers van Team Toegang Jeugd vanaf 1 januari 2022 in dienst komen van de gemeente Deventer.

Transformatie

De afgelopen jaren hebben we in Deventer gewerkt aan de transformatie om het 'normale' leven te versterken en de inzet van jeugdhulp te voorkomen. Dit doen we door o.a. met onderwijs, welzijnspartijen, jeugdhulp- en zorgaanbieders kleine (innovatieve) stappen te zetten in pilots, zoals de Huiskamers, inzet Brick op scholen en tussenvoorziening voortgezet onderwijs. Hierin kijken we kritisch wat wel en wat niet werkt. Onze werkwijze hierin is door het Verwey-Jonker instituut verwerkt in een onderzoek naar Eigenwijs Transformeren⁶.

Samenwerking met zorgaanbieders

De gemeente heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in de relatie met zorgaanbieders. Vanuit de gemeente wordt actief het gesprek gevoerd over onder meer innovatie, kwaliteit en klanttevredenheid. Dit heeft tot projecten en pilots geleid waarin ruimte is om te experimenteren, te leren en zaken anders te doen. Als de doelen van een pilot worden gerealiseerd dan wordt de werkwijze ingebed in de reguliere werkwijzen. Inclusief de daarbij horende financiële middelen.

⁴ Zie daarvoor tabel jeugdhulp gebruik 0-18-jarigen op pagina...

⁵ Andersson Elffers Felix, 'Rapportage verdiepende analyse door- en uitstroom in jeugdzorg'

⁶ Verwey-Jonker instituut, Onderzoek 'Eigenwijs transformereren'

Wachttijden en -lijsten

Waar Deventer niet verschilt van de landelijke ontwikkelingen is dat wij ook wachttijden en -lijsten kennen. Met name voor jeugd-GGZ. Daarover spreken we met zorgaanbieders en hoe hiermee om te gaan. Maar ook hoe we, door de aanpak van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag, kunnen voorkomen dat jeugdigen op de wachtlijst komen.

Door de inzet van de jeugdconsulenten bij de huisarts proberen we tot slot wachtlijsten te voorkomen omdat zij zelf korte interventies kunnen verrichten.

Monitoring

In 2015 hebben we, ingegeven door de transities in het sociaal domein, voor het eerst de Monitor Sociaal Domein. Hierin worden de ontwikkelingen op het terrein van Jeugd, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatie gevolgd. Daarvoor werd vanaf 2010 de Monitor Jeugd in beeld uitgebracht. Het idee in 2015 was dat de Monitor Sociaal Domein de Monitor Jeugd in Beeld zou kunnen vervangen. In de praktijk bleek echter dat de Monitor Sociaal Domein vooral het sturingsinstrument van de raad is. De Monitor Jeugd in Beeld werd echter vooral gebruikt als een instrument om als gemeente het gesprek te hebben met organisaties en instellingen in Deventer die zich bezighouden met jeugdvragestukken.

Om die reden hebben we in 2019 weer de Monitor Jeugd in Beeld uitgebracht en hierover het gesprek gehad met onze samenwerkingspartijen. Tijdens de coronaperiode in 2020 en 2021 hebben we, vanwege andere prioriteiten, geen Monitor Jeugd in Beeld uitgebracht. In deze periode bleek echter dat er grote behoefte is om te weten hoe het met onze jeugdigen en jongeren in Deventer gaat en als instrument om hierover het gesprek te hebben met onze samenwerkingspartners. Om die reden hebben we in 2022 weer de Monitor Jeugd in Beeld uitgebracht met de intentie om deze vanaf nu ieder jaar uit te brengen.

Financiën

In Deventer blijven we met de kosten voor jeugdhulp inmiddels niet meer volledig binnen het budget zoals is vastgelegd in onze (meerjaren)gemeentebegroting. Dit heeft o.a. te maken met het wijzigen van het woonplaatsbeginsel en natuurlijk, net zoals dat landelijk het geval is, een toenemend beroep op jeugdhulp en -zorg. Tegelijkertijd hebben we de overschrijding weten te beperken door:

- Onze deskundige en gespecialiseerde toegang;
- De samenwerking te verstevigen met onze zorgaanbieders;
- Nieuwe vormen van hulpverleningsaanbod te ontwikkelen, zoals de 'Huis kamers' en de Brick-aanpak, en
- De korte lijnen tussen met name beleid en uitvoering in de gemeentelijke organisatie.

Daarnaast hebben we geïnvesteerd in activiteiten die uitstroom uit jeugdhulp kunnen vergroten, zoals het aan de voorkant screenen door Team Toegang Jeugd en jeugd-GGZ aanbieders bij hulpvraag in kader van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag (zz-gg) en het bespreken met jeugd-GGZ aanbieders van jeugdigen die al jarenlang in zorg zijn.

Inkoop

Met 11 gemeenten in de regio IJsselland wordt binnen het Regionale Serviceteam Jeugd (RSJ) IJsselland samengewerkt bij de inkoop van jeugdhulp, contractering en monitoring van jeugdhulp. De afgelopen jaren is samen met jeugdhulpaanbieders en gemeenten in een intensief traject een nieuw inkoopmodel ontwikkeld. Deze is op 1 januari 2023 van start gegaan.

1.3 Samenvattend

Via de verschillende invalshoeken is de beleidsperiode 2019-2022 geëvalueerd. Door onderzoek, door gesprekken met o.m. onderwijs, welzijns- en zorgpartijen en via het digipanel onder inwoners. Conclusie uit deze gesprekken is dat het altijd beter kan maar ook dat we met de ingeslagen weg van Wieg naar Werk, met het accent op preventie, de juiste koers lijken te varen.

Dat maakt dat we voor de beleidsperiode 2023-2026 deze koers voortzetten en op een aantal punten deze koers gaan verstevigen door:

- nog meer dan voorheen samen te werken met gemeentelijke programma's 7, 8, 9 en veiligheid en de uitvoeringsteams binnen de gemeente

- het stimuleren van ouderbetrokkenheid, eigen regie en verantwoordelijkheid van ouders voor het gezond opgroeien van kinderen in Deventer.

CONCEPT

2. Missie, visie en doelstellingen

Zoals hiervoor al geschreven lijken we de juiste koers te varen en blijven we werken vanuit de missie en visie zoals we die in van Wieg naar Werk 5.0 hebben geformuleerd. Uiteraard passen we wel onze doelstellingen daarbij aan omdat de nieuwe periode ook weer nieuwe uitdagingen kent.

Het Verbindend Kader Sociaal Domein is de leidraad waarbinnen het jeugdbeleid de komende jaren verder vorm krijgt en onze missie in, visie op en doelstellingen in het jeugdbeleid zijn daar dus een afgeleide van.

2.1 Missie en visie

We hebben de ambitie dat alle jeugdigen en jongeren uit alle Deventer wijken en dorpen kansrijk, veilig en gezond opgroeien en hun talenten ontwikkelen. Vanuit die ambitie hebben we in van Wieg naar Werk onze missie en visie als volgt geformuleerd:

Missie Jeugdbeleid

De gemeente Deventer wil dat jeugdigen en jongeren veilig en gezond opgroeien, hun talenten ontwikkelen, economisch zelfstandig zijn danwel naar vermogen bijdragen aan de maatschappij. Dit willen we bereiken in een samenspel met hun ouders, hun omgeving en instellingen in de gemeente. We versterken daarin de aanwezige structuur en het zelfoplossend vermogen van mensen en hun netwerk.

Visie Jeugdbeleid

Wij geloven dat de kern van opgroeien ligt in het gezin, jeugdigen, jongeren en hun ouders, en dat hun omgeving – familie, vrienden en burens – daarin kunnen ondersteunen. Die vertrouwde omgeving biedt de basis voor de jeugdige en de jongere om zich op een goede wijze te ontwikkelen. Om ook zorgeloos op te kunnen groeien is een veilige sociale omgeving nodig waarin naast ouders, familie, vrienden en burens ook school, verenigingen, buurtcentra en cultuur aanbieders een belangrijke rol spelen. In elke wijk of dorp zijn daarom deze voorzieningen beschikbaar.

Dit betekent dat we handelen vanuit de gedachte dat ieder mens zelf de regie wil voeren op het eigen leven. We willen dan ook bovenal samen met inwoners tot een omgeving komen waarin jeugdigen en jongeren hun talenten kunnen ontplooiën. Daarvoor zetten we instrumenten in zoals co-creatie en bewonersparticipatie.

We onderscheiden ons door onze manier van werken en onze medewerkers die daar invulling aan geven. Van onze medewerkers hebben we dezelfde verwachtingen als van de inwoners van Deventer.

Onze kernwaarden zijn daarom: eigen kracht en samenkracht.

Van daaruit realiseren we onze visie door samen met onze partners in stad en dorp het “Normale leven te versterken” en samen met hen een omgeving te realiseren waarin jeugdigen en jongeren zorgeloos en veilig kunnen opgroeien. Het normale leven vindt thuis plaats, op school, in de buurt, op een vereniging en steeds meer in de digitale wereld. Het versterken van het normale leven zou dus op die plekken moeten plaatsvinden.

Dat begint bij de ouders en de jeugdigen en jongeren zelf. Zij hebben de primaire verantwoordelijkheid. Dus versterken van het normale leven begint bij het aansluiten bij de behoefte van jeugdigen, jongeren en ouders.

2.2 Doelstellingen en uitgangspunten

Onze ambities worden in hoge mate bepaald door de opdracht die wij hebben als gemeente en die nauw aansluiten bij de geformuleerde doelstellingen in het Verbindend Kader Sociaal Domein. Hierin hebben wij drie belangrijke doelstellingen:

1. Jeugdigen en jongeren opereren vanuit hun eigen mogelijkheden en kennis in de Deventer samenleving.
2. Het zwaartepunt van de professionele inzet en aandacht rondom jeugdigen en jongeren is primair gericht op het versterken van het normale leven: thuis, op school, op het werk, in de buurt en verenigingen en op internet.
3. Jeugdigen, jongeren en hun ouders krijgen, als het hen zelf even niet lukt, ondersteuning op maat, voor een zo kort mogelijke tijdsduur en zo lang als nodig. Tegelijkertijd is er een vangnet voor jeugdigen en jongeren die ondersteuning nodig hebben of geen netwerk hebben.

Bij het verder uitwerken van onze visie en doelstellingen in dit beleidskader hanteren we de volgende uitgangspunten:

- De eigen kracht van jeugdigen, jongeren en hun ouders staat centraal. Daar ligt de primaire verantwoordelijkheid. Als de problemen echter zo groot worden dat ze de mogelijkheden van het gezin en het netwerk te boven gaan en ook de inzet van de algemene voorzieningen niet voldoende is, bieden we natuurlijk de maatwerkvoorziening, in natura of in een persoonsgebonden budget.
- Als een jeugdige of jongere, of het gezin, tijdelijke ondersteuning nodig heeft en vastloopt in het systeem werken we vraaggericht op basis van “1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon” en leveren dan maatwerk,

3. Het kader voor beleid 2023-2026

Als gemeente willen we de ontwikkelingen in het sociaal domein - Jeugdhulp, Participatiewet, Beschermd Wonen, Wmo en veiligheid - in samenhang bezien. En ook zoveel als mogelijk in gezamenlijkheid op te pakken en uit te werken. Met inwoners en al die organisaties en instellingen die betrokken zijn bij deze onderwerpen.

De paraplu boven dit beleidskader is het Verbindend Kader Sociaal Domein. Het verbindend kader is gebaseerd op de gedachte:

- Dat iedereen meetelt, iedereen meedoet;
- Samen gezond in Deventer;
- Een fijne jeugd in Deventer;
- Samenleven in wijk en dorp, en
- Veiligheid

In hoofdstuk 2 hebben we al beschreven wat de doelstellingen voor de komende beleidsperiode zijn. In dit hoofdstuk beschrijven we welk beleid we de komende jaren voor jeugdigen en jongeren willen voeren. Ook in andere beleidskaders, zoals bijv. over gezondheidsbeleid, is aandacht voor de jongeren en jeugdigen in Deventer. Daar kijken we natuurlijk naar in dit beleidskader maar werken we hier verder niet uit.

In dit beleidskader beschrijven we het beleid aan de hand van de vier thema's van het Verbindend Kader Sociaal Domein - preventie, toegang, maatwerk en monitoring - ons beleid verder uitgewerkt. Op basis van het beleidskader van Wieg naar Werk stellen we tot slot twee-jaarlijks een uitvoeringsplan op.

3.1 Inleiding

De rode draad in het beleidskader van Wieg naar Werk 5.0 werd gevormd door het 'normale leven te versterken'. En om daar samen met onze partners in de gemeente inhoud aan te geven. Zodat jongeren relatief zorgeloos en veilig kunnen opgroeien.

In hoofdstuk 1 hebben we daarover geconcludeerd dat het altijd beter kan maar ook dat we met de ingeslagen weg, met het accent op preventie, het versterken van het normale leven en ruimte voor de professional, een juiste koers lijken te varen. Maar ook dat een aantal zaken vraagt om verdere verdieping en versterking. In de komende beleidsperiode willen we daarom verdiepen en investeren in de volgende 3 thema's:

3.1.1 Gezond⁷ leven makkelijker maken

Het normale leven versterken was de kern van ons beleid in de afgelopen vier jaar en ook de komende vier jaar zal dit de kern van ons beleid zijn.

Hierin willen we ouders informeren over en ondersteunen bij wat gewoon c.q. normaal is bij het opgroeien en opvoeden van kinderen en daarmee de ouderbetrokkenheid te vergroten. Tevens willen we jeugdigen en jongeren toegang bieden tot voorzieningen voor sport, scouting, kinder- en jongerenwerk e.d. Uit onderzoek van o.m. het NJI blijkt dat namelijk dat veel kleine preventieve interventies c.q. inzet helpend is.

Dit is niet de preventie in de zin van het voorkomen van problemen maar juist van het bieden van kansen aan zowel ouders als jeugdigen en jongeren en daarin richten we ons op:

Voorzieningen voor jeugdigen

Op buurt- en wijkniveau hebben we veel voorzieningen zoals buurthuizen en speeltuinen. Hierover bestond lang het idee dat activiteiten voor met name voor jeugdigen en jongeren niet noodzakelijkerwijs plaats zouden hoeven te vinden in dit soort voorzieningen. Uit gesprekken met jeugdigen en jongeren en organisaties en instellingen blijkt echter dat er juist wel behoefte is aan voorzieningen om elkaar te ontmoeten. Om die reden gaan we hierover verbinding maken met het programma Meedoen omdat dit programma in de komende periode het accommodatie- en

⁷ Gezond in de breedste zin van het woord.

voorzieningenbeleid uitwerkt. Waarbij we ook aandacht vragen voor de relatie tussen onderwijs(gebouwen), speeltuinverenigingen en buurt- en wijkvoorzieningen.

Samenwerking in de toegang

De basis op orde in een gezin is een van de voorwaarden voor jeugdigen en jongeren om relatief zorgeloos op te kunnen groeien. Soms lukt dat echter (even) niet. Dan kan de gemeente eventueel hulp en ondersteuning bieden. Dat willen we dan doen, door te werken volgens het principe 1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon en daarin uit te gaan van positieve gezondheid (de beweging “van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag”) en de behoeften van jeugdigen, jongeren en het gezin. In de uitvoeringspraktijk blijkt echter dat deze integrale aanpak niet zomaar of eenvoudig uitvoerbaar is.

De basis op orde en integraal werken volgens 1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon is daarom de komende jaren een nadrukkelijk aandachtspunt dat tegelijkertijd overstijgend is aan het programma jeugd en onderwijs. Op termijn treedt de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Warms) in werking. Deze wet gaat ons de wettelijke opdracht geven om bij meervoudige problematiek de aanpak van de casus te coördineren en gegevens met elkaar uit te wisselen.

Mentale gezondheid jeugdigen en jongeren

De mentale gezondheid van jeugdigen en jongeren verdient meer aandacht. Door gebruik van social media en de achter ons liggende Corona periode zien we een toenemende vraag naar ondersteuning op dit gebied. In het project Ecosysteem Mentale Gezondheid (GEM) trekken alle betrokken partijen gezamenlijk op om, laagdrempelig, zoveel mogelijk ondersteuning te bieden, in de eigen omgeving van de jeugdige en jongere en specialistische zorg te bieden indien nodig.

3.1.2 Bestaanszekerheid herstellen

Armoede

Te veel jeugdigen en jongeren groeien op in armoede, ook in Deventer. Om mee te kunnen doen in de samenleving is het voorkomen van schulden en armoede essentieel. Voorkomen van geldzorgen vermindert stress. Programma 7 heeft hierin de voortrekkersrol maar hierin willen we nadrukkelijk verbinding maken. De komende 4 jaar willen we daarin inzetten op het voorkomen van kinderarmoede en een project starten gericht op verbetering van de economische zelfstandigheid van één-oudergezinnen.

Wonen

Een eigen betaalbare en beschikbare woning is essentieel voor het opbouwen van een eigen leven en meedoen in de samenleving. Met name voor jongeren in een kwetsbare positie is dit niet vanzelfsprekend en is dit een belangrijk aandachtspunt om gezamenlijk met andere gemeentelijke programma's en partijen in de gemeente op te pakken.

Werk

We streven ernaar dat uiteindelijk iedere jeugdige en jongere economisch zelfstandig wordt en zijn eigen plaats in de samenleving verkrijgt. Een baan is daarbij essentieel. Jeugdigen en jongeren vroegtijdig betrekken en stimuleren om te kiezen voor sectoren op de arbeidsmarkt waar veel vraag is naar personeel, jongeren helpen met het maken van de juiste (studie)keuzes, jongeren ondersteunen met de overstap van met name Voortgezet Onderwijs (VO)/Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) naar Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO) of van MBO naar Hoger Beroepsonderwijs (HBO). Binnen de Human Capital agenda en het jongerenloket intensiveren we daarom onze inzet en pakken we deze thema's gezamenlijk met andere gemeentelijke programma's, onderwijsinstellingen en werkgevers op.

3.1.3 Kansengelijkheid vergroten

Het moet niet uitmaken waar je wieg heeft gestaan. Iedereen, ook jeugdigen en jongeren, in onze Deventer samenleving hebben recht op gelijke kansen. Moeten mee kunnen doen in de samenleving. Kinderen en jongeren moeten de kans krijgen om zich te ontplooiën tot wie ze zijn, ongeacht hun thuissituatie of omgeving. Als gemeente blijven we ons daarom, samen met ouders, scholen en maatschappelijke organisaties inzetten voor kansengelijkheid en talentontwikkeling. In 2022 is de

gemeente Deventer geselecteerd voor het programma School en omgeving⁸. Samen met scholen in primair onderwijs (PO) en voortgezet onderwijs (VO), de bibliotheek, het sportbedrijf, het kunstcircuit, Raster en de gemeente is een lokale coalitie gevormd.

Met het aanpakken van achterstanden in de Nederlandse taal, VVE beleid, programma kansrijke start bieden we zoveel als mogelijk alle jongeren kansengelijkheid in het onderwijs en bij hun start op de arbeidsmarkt.

De hierboven genoemde thema's, en hieronder ook nog schematisch weergegeven, komen overeen met de genoemde thema's in de VNG notitie de winst van het sociale domein.

Landelijk groeit steeds meer het besef dat het anders moet en kan. Meer werken volgens de principes “van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag” (positieve gezondheid) en dus het normale leven versterken en de beweging naar de voorkant maken. Hier hebben we al vroeg invulling aan gegeven waarbij de behoeften en beleving van inwoners centraal staan en er ruimte en waardering is voor de professional. Het in beweging komen, het doen, blijven leren en bijsturen zijn daarin de leidende principes. In het integraal zorgakkoord (IZA), de Hervormingsagenda Jeugd en Het gezond en actief leven Akkoord komen deze principes terug.

Maar.... alleen kunnen we het niet. Naast de landelijke beweging die op gang is gekomen, is samenwerken binnen de gemeente op beleids- en uitvoeringsniveau tussen met name de programma's Economie, Veiligheid, Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt en Meedoen essentieel. Maar ook met partijen in de gemeente, want “It Takes A Village To Raise A Child”.

3.2 Preventie

Het normale leven versterken vormt een van de uitgangspunten van het Deventer jeugdbeleid⁹. Het gaat om jongeren en jeugdigen en hun gezin kansen te bieden door het versterken van de - sociale -

⁸ Programma School en omgeving (voorheen Rijke Schooldag) is een project van het ministerie van OCW, onderdeel programma Gelijke Kansen.

⁹ Onder het normale leven, normaliseren, verstaan we het volgende:

omgeving en de basis en algemene voorzieningen (thuis, school, sport etc.) in Deventer. Dat begint echter bij het aansluiten bij de behoeften van jongeren en jeugdigen en hun ouders. Dit sluit naadloos aan op het preventieplan voor het sociaal domein dat in mei 2023 door de raad is vastgesteld.

Hierin spelen de 10 beschermende factoren¹⁰ een belangrijke rol als normatief kader in een positieve ontwikkeling van jeugdigen. Het gaat dan om:

1. Sociale binding;
2. Kansen voor betrokkenheid;
3. Positief gedrag uitgedragen en nageleefd;
4. Erkenning en waardering voor positief gedrag;
5. Steun van belangrijke volwassenen in de omgeving
6. Constructieve tijdsbesteding;
7. Competenties (zowel sociaal, emotioneel als gedragsmatig);
8. Cognitieve vaardigheden;
9. Schoolmotivatie, en
10. Positieve identiteit

We zien preventie niet als het voorkomen van problemen maar veel meer als het bieden van kansen en mogelijkheden. Ons doel is dat jeugdigen gelukkig kunnen opgroeien en er geen jeugdigen in gesloten jeugdhulp komen: de zgn. beweging van 0 (uiteraard hierbij wel het besef dat helaas voor een aantal jeugdigen gesloten plaatsing nodig zal blijven).

3.2.1 Aandachtspunten

Om dit de komende jaren te bereiken willen we:

- Bevorderen dat ouders de eerstverantwoordelijken voor het opvoeden en opgroeien van hun kinderen zijn;
- Voor m.n. die jeugdigen en jongeren waarvoor de overgang naar volwassenheid niet vanzelfsprekend is, o.a. door veranderingen in dagelijks leven en de overgang van wet- en regelgeving, nog meer samen te werken;
- Aandacht geven aan de mentale problemen en weerbaarheid onder jongeren
- Een aanpak uitvoeren om kwetsbare jongeren beter te ondersteunen (dak- en thuisloze jongeren);
- Verbinding blijven maken met onze samenwerkingspartners, zoals de bijvoorbeeld GGD, die een belangrijke rol spelen in vroegsignalering;
- Dat ieder kind in Deventer een kansrijke start krijgt;
- Dat kinderen een goede start op de basisschool maken;
- Jeugdigen en jongeren kansen bieden waardoor zij zoveel als mogelijk een startkwalificatie behalen of passende dagbesteding vinden;
- Jeugdigen en jongeren een passende plek in het onderwijs bieden of dat zij werk hebben;
- Het jongerenloket door ontwikkelen om jongeren beter te ondersteunen in het vinden van ondersteuning, baan of opleiding
- Dat onderwijshuisvesting een basisvoorwaarde vormt voor goed onderwijs, en
- Als gemeente nauw samenwerken met de kinder- en jongerenwerkers van verschillende welzijnsorganisaties.

Door een wijkgerichte aanpak zijn professionals voor jeugdigen en jongeren een vertrouwd gezicht op straat, in de wijk en op school. Zij weten wat er speelt bij de jongeren en jeugdigen van Deventer en hoe aan te sluiten bij hun behoeften. Door nauwe samenwerking en integrale aanpak met de welzijnsorganisaties, het onderwijs, sport- en cultuuraanbieders, politie en de gemeente wordt ingezet op vroegsignalering en de inzet van diverse preventieve activiteiten. Aansluiten bij het alledaagse leven, gelijke kansen bieden, ontmoeting en talentontwikkeling vormen daarin een belangrijk uitgangspunt. Jongeren leren daarbij van en met elkaar. Het is van belang dat we blijven monitoren op de verschillende aanpakken zodat we weten of we de juiste dingen doen met elkaar en waar

---

Het gewone dagelijkse leven, versterken, zodat kinderen kansrijk, gezond en veilig in hun eigen omgeving kunnen opgroeien. Waarbij een integraal, positief jeugd beleid, dat zich richt op een sterke pedagogische basis, uitgangspunt is met gebaseerd op de 10 beschermende factoren.

¹⁰ In bijlage 2 zijn de 10 beschermende factoren uitgewerkt.

ruimte is voor verbetering.

We zetten onderwijshuisvesting in als middel om doelen te behalen en, waar mogelijk versneld, antwoord te bieden op uitdagingen in de maatschappij. We stellen onszelf tot doel dat alle onderwijsgebouwen in 2030 optimaal bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen. Schoolgebouwen zijn goed, veilig en gezond. Een inspireren onze jeugd voor een duurzame toekomst. Daarmee creëren we de beste leeromgeving voor het kind. Door kansen en financiën zorgen we voor zoveel mogelijk waarde. Dit vraagt enerzijds om een lange termijn visie, en anderzijds een bewuste mindset van samenwerken en over onze eigen grenzen heen kijken. We stellen onszelf tot doel dat we over periode van 16 jaar onze schoolgebouwenportefeuille van voldoende en adequaat volgens het bouwbesluit, naar een verzameling schoolgebouwen die goed bereikbaar, adaptief in te zetten zijn en passend zijn voor de inhoud die er plaats vindt. De inhoud is leidend, de schil is kloppend.

Naast het professionele kinder- en jongerenwerk kent Deventer een breed aanbod van vrijwilligersorganisaties die zich inzetten voor jeugdigen. Hierbij kan een beroep worden gedaan op de subsidieregeling kinder- en jongerenactiviteiten. Daarnaast worden speel-o-theken, speeltuinverenigingen en scouting gesubsidieerd. Dit zijn laagdrempelige voorzieningen die juist voor jeugdigen, die net dat extra duwtje nodig hebben, een mooie opstap kunnen bieden. Het kinder- en jongerenwerk kan een bijdrage leveren in de toeleiding naar deze plekken. Daarnaast bieden voorzieningen in de wijken en de dorpen ook jeugdigen de mogelijkheid om hierin activiteiten te ondernemen.

We realiseren ons dat er voor de versterking van het normale leven de komende jaren een flinke financiële impuls nodig blijft, om de periode tussen behandeling, begeleiding, curatie en preventie te overbruggen. Preventie is dan zinvol als het gestructureerd, geprogrammeerd en meerjarig wordt ingezet en de interventies ook daadwerkelijk bewezen effectief zijn. In het jaarlijkse uitvoeringsplan werken we dit verder uit en daarin maken we, waar mogelijk en nodig, aansluiting met de uitgangspunten en doelstellingen in het beleid van aanpalende beleidsterreinen.

3.2.2 Operationele doelstelling

Door het normale leven te versterken willen we bereiken dat jongeren zoveel als mogelijk veilig en gezond opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen bijdragen aan de maatschappij. Dit is het effect dat we willen bereiken. Hiermee willen we tevens bereiken dat er minder dan nu een beroep gedaan wordt op een maatwerkvoorziening.

Als doelstelling hanteren we dat, door het versterken van het normale leven, meer dan 90% van de jeugdigen zich redt met een algemene voorziening of in het sociaal netwerk en daardoor geen beroep doet op een (individuele) maatwerkvoorziening

In Deventer maken minder dan gemiddeld in Nederland jeugdigen en jongeren gebruik van een maatwerkvoorziening¹¹. Dit duidt erop dat er een goed sociaal netwerk bestaat in Deventer maar ook dat veel problematiek opgelost kan worden in de collectieve voorzieningen die we in Deventer hebben ontwikkeld. Dit willen we in de komende vier jaar verder versterken.

3.3 De Toegang¹²

Wij hebben ervoor gekozen om de toegang tot jeugdhulp uit te laten voeren door een team dat deskundig is op het terrein van zware opvoed- en opvoedproblematiek, de gezinscoaches. Vanaf het voorjaar 2022 zijn zij, nadat zij allen in dienst zijn gekomen van de gemeente, het Team Toegang Jeugd.

De medewerkers van dit team zijn allemaal SKJ-geregistreerde¹³ professionals die ondersteuning bieden aan jeugdigen en hun systeem. Belangrijk daarin is dat in die ondersteuning ook de (on)mogelijkheden van het systeem van de jeugdige betrokken wordt.

¹¹ Zie bijlage 1

¹² Met de toegang wordt bedoeld de toegang tot geïndiceerde jeugdhulp

¹³ Het Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) is het beroepsregister voor jeugdprofessionals in Nederland

Er kan ondersteuning van een gespecialiseerd ambulant werker van het Team Toegang Jeugd, de zogenaamde gesp'er, worden ingezet, er kan naar voorzieningen in het voorliggende veld worden (door-)geleid en als dit niet de oplossing biedt, is er toegang tot specialistische jeugdhulp. Het Team Toegang Jeugd heeft de verwijfsbevoegdheid hiervoor.

Daarnaast hebben artsen en de rechterlijke macht i.c. de Gertificeerde Instellingen (GI)¹⁴dezelfde verwijfsbevoegdheid. Zij worden ook wel de derde verwijfsers genoemd .

De druk op de jeugdhulp neemt alsmaar toe, hoge werkdruk, personele – en financiële tekorten, wachtlijsten in de jeugdhulp. Het systeem piept en kraakt aan alle kanten. Alleen extra geld voor jeugdhulp lost het probleem niet op. Voor veel opvoed- en opgroevragen is geen specialistische jeugdhulp nodig, die horen bij het (normale) leven. De Team Toegang, met haar verschillende disciplines, kan hier een bijdrage aan leveren.

De toegang is echt de toegang tot specialistische jeugdhulp. Het is belangrijk dat zij hun werk goed uit kunnen voeren. Daarbij is een goede wisselwerking tussen het programma Jeugd en Onderwijs (beleid) en het Team Toegang Jeugd (uitvoering) van het grootste belang. In die wisselwerking vormt zich op basis van casuïstiek het uitvoeringsbeleid en met dat uitvoeringsbeleid kan het Team Toegang Jeugd verder vorm geven aan de uitvoering. Daarnaast biedt die wisselwerking ook de ruimte om in individuele casuïstiek te werken naar de bedoeling. Natuurlijk is het van belang dat medewerkers handelen conform wet- en regelgeving, beleid en procedures maar niet altijd. Soms is het nodig om daarvan af te wijken omdat al die regels niet de oplossing bieden in het individuele geval. Dan biedt die wisselwerking tussen beleid en uitvoering de mogelijkheid om te onderzoeken wat de bedoeling van die regels is en deze dan als maatwerk toe te passen.

Tot slot blijft ons uitgangspunt dat we werken volgens het principe “1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon”. Dit betekent dat we intensiever willen samenwerken met de andere toegangen in het sociaal domein als we het uitgangspunt willen waarmaken. In de komende beleidsperiode willen we dat in alle ondersteuningsvragen, ongeacht waar de ondersteuningsvraag binnenkomt, er volgens dit uitgangspunt wordt gewerkt. Dit vraagt dat onze professionals elkaar weten te vinden en dat we op hoofdlijnen weten van elkaar wat we doen en wat onze deskundigheid is. Naar de inwoner toe zijn we generalist en in ons team zijn we de specialist. In 2026 willen we dat elke ondersteuningsvraag opgepakt wordt volgens het uitgangspunt “1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon”.

3.3.1 Aandachtspunten

Om dit te bereiken willen we de komende jaren:

- Bevorderen dat professionals in het veld elkaars professionaliteit kennen en erkennen;
- Het uitgangspunt van 1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon verder uitwerken en operationaliseren;
- Medewerkers bij Team Toegang Jeugd in dienst hebben die intensieve vrijwillige hulp” kunnen toepassen in plaats van door een gecertificeerde instelling;
- Jeugdconsulenten inzetten bij huisartsen
- Verder werken aan het realiseren van de Integrale Toegang Sociaal Domein¹⁵

3.3.2 Operationele doelstelling

Door de toegang beter te informeren, te organiseren en te versterken willen we bereiken dat bij elke ondersteuningsvraag van een jongere in eerste instantie de verbinding gelegd wordt naar de sociale omgeving van jongeren om hun eigen kracht en samenkracht te versterken, onderzocht wordt op welke wijze de basis- en algemene voorzieningen in Deventer een rol kunnen spelen in de ondersteuningsvraag en, indien nodig, op een adequate en vraaggerichte wijze specialistische ondersteuning en interventie wordt geboden.

Als doelstelling hanteren we daarom dat in 2026 bij elke ondersteuningsvraag, ongeacht waar deze binnenkomt, gewerkt wordt volgens het uitgangspunt “1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon”.

¹⁴ GI's zijn jeugdbeschermingsorganisaties als Jeugdbescherming Overijssel (JBov), Gelderland (JBgld), Leger des Heils (LdH), William Schrikkergroep (WSG) en Nidos

¹⁵ Zie ook plan van aanpak Integrale Toegang Sociaal Domein van april 2023

3.4 Jeugdhulp is Maatwerk

In de van Wieg naar Werk 5.0 spraken we over maatwerk als we het over professionele ondersteuning door jeugdhulp hadden. Jeugdhulp is echter altijd Maatwerk in onze visie en daarom de titel van dit hoofdstuk: Jeugdhulp is Maatwerk.

Met veel jeugdigen en jongeren in Deventer gaat het goed. Een aantal van hen heeft soms professionele ondersteuning nodig. Deze ondersteuning wordt verleend door gecontracteerde jeugdhulp aanbieders. Dit gebeurt nadat via de toegang (Team Toegang Jeugd of de derde verwijzers) is onderzocht en besproken of en hoe op de meest passende wijze ondersteuning kan worden ingezet. In Deventer proberen we samen met jeugdhulpaanbieders deze ondersteuning aan te laten sluiten bij het alledaagse leven van jeugdigen, jongeren en hun ouders.

Jeugdhulpaanbieders hebben te maken met een flink aantal uitdagingen. Die hebben o.a. te maken met:

- Een tekort aan personeel, veroorzaakt doordat o.a. het werk niet meer aantrekkelijk gevonden wordt door onder meer een veelheid aan administratieve taken;
- Onvoldoende door- en uitstroom van jeugdigen in jeugdhulp, en
- Aanbestedingen inkoop jeugdhulp die als belastend en tijdrovend worden ervaren

Als gemeente willen wij graag met de jeugdhulp aanbieders op zoek naar praktische en pragmatische oplossingen. Doel is om jeugdigen, jongeren en hun gezinnen zo goed als mogelijk te ondersteunen en zo snel als mogelijk weer aan te laten sluiten op het alledaagse leven.

Dat doen we door regelmatig met jeugdhulpaanbieders om tafel te gaan met als doel om korte lijnen te houden, signalen uit de praktijk te horen, trends die worden waargenomen te bespreken, te leren van successen en missers en dit door te vertalen naar beleid.

Met de informatie die opgehaald is, worden nieuwe werkafspraken of pilots gestart over bijv. een meer groepsgerichte ondersteuning¹⁶. De aanbieders jeugdhulp waarderen dat de gemeente samen met hen uitprobeert. Dat als iets werkt het wordt doorgezet, en als het niet werkt het ook weer wordt gestopt.

Jeugdhulp wordt voor het overgrote deel ingekocht door de RSJ IJsselland. Zij verzorgen voor 11 gemeenten in de regio IJsselland de inkoop, contractering en monitoring. Ondanks dat gegeven vinden we het belangrijk om met jeugdhulpaanbieders, op de Deventer schaal, bijeenkomsten te houden om samenwerking en kennisdeling te bevorderen. Juist om ook de aansluiting jeugdhulp en lokale voorzieningen naadloos in elkaar over te laten gaan. Het toezicht op jeugdhulp is een taak van de gemeente. Dit is uitgewerkt in het beleidskader jeugd en wmo (2023???)

3.4.1 Aandachtspunten

Om dit te bereiken willen we de komende jaren:

- Alleen die maatwerkvoorzieningen aanbieden die voortkomen uit de ondersteuningsvraag van de jeugdige en gericht zijn op het versterken van het normale leven, en
- Samenwerking zoeken met zorgaanbieders die werkelijk willen innoveren in hun zorgaanbod zodat zij doen wat nodig is voor de jeugdige
- Op lokaal en regionaal niveau samenwerken met zorgaanbieders en andere stake-holders aan het voorkomen van wachttijden en -lijsten in de jeugdhulp.

3.4.2 Operationele doelstelling

Jeugdhulp is maatwerk en die ondersteuning willen we aan laten sluiten bij het alledaagse leven van jeugdigen en hun ouders. Hiervoor zoeken we verbinding en samenwerking met aanbieders van jeugdhulp die deze visie delen.

Als doelstelling hanteren we daarom dat alleen nog ondersteuning op maat wordt geboden, voor zo kort als mogelijk en zo lang als nodig, en dat we tegelijkertijd een vangnet creëren voor jeugdigen die ondersteuning nodig hebben of geen netwerk hebben.

---

¹⁶ In de WMO wordt dit van individueel naar collectief genoemd.

3.5 Monitoring

Vanaf 2022 wordt jaarlijks weer de monitor Jeugd in Beeld uitgebracht.

De monitor Jeugd in Beeld heeft een integrale signaleringsfunctie. Het brengt in beeld hoe het met onze jeugdigen en jongeren gaat en waar de komende jaren mogelijk extra aandacht en inzet nodig is. Het biedt een handvat voor het volledige jeugdbeleid en organisaties om met elkaar het gesprek aan te gaan over ontwikkelingen met betrekking tot onze jeugd.

De meerwaarde van de monitor Jeugd in Beeld zit in de integraliteit van de onderwerpen. Er vindt reeds op verschillende niveaus en tussen verschillende organisaties overleg plaats waarin actuele ontwikkelingen gesignaleerd en besproken worden. De monitor Jeugd in Beeld wordt jaarlijks in het najaar geactualiseerd.

De gegevens uit de monitor Jeugd in Beeld en de realisatie van de doelstellingen en prestaties uit de gemeentebegroting vormen aldus de basis voor het gesprek met alle partijen (onderwijs, welzijn, veiligheid en zorg) die werkzaam zijn voor jeugdigen en jongeren in de gemeente Deventer. Juist door het gesprek aan te gaan over deze cijfers kan doorgrond worden wat er speelt en kunnen er, indien nodig, gerichte acties uitgezet voor jeugdigen en jongeren.

Daarnaast gaan we op basis van de beschikbare informatie over bijv. het gebruik van jeugdhulp onderzoeken of het mogelijk is hulp en ondersteuning nog meer aan de voorkant in te zetten of te bieden. Doel is en blijft natuurlijk dat jeugdigen en jongeren in Deventer een fijne jeugd hebben.

Begroting

Binnen het hiervoor geschreven kader gaan we de komende jaren aan de slag. Tweejaarlijks stellen we daarvoor een uitvoeringsplan op waarin we beschrijven wat we in die periode concreet gaan doen en welke doelen we daarmee willen bereiken. Het uitvoeringsplan wordt, gevoed met de uitkomsten van de monitor Jeugd in Beeld, opgesteld met de partijen in de gemeente.

Dit alles willen we sowieso bereiken binnen de financiële kaders zoals opgenomen in de meerjarenbegroting 2023 – 2026.

BEGROTING				
	2023	2024	2025	2026
Preventie				
Algemene voorzieningen	2.577.000	2.577.000	2.577.000	2.577.000
Normale leven versterken	526.900	526.900	526.900	526.900
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.924.000	2.924.000	2.924.000	2.923.000
Onderwijshuisvesting	7.162.000	9.012.000	8.074.000	7.910.000
Toegang				
De Toegang	2.392.000	2.392.000	2.223.000	2.223.000
Maatwerk				
Individuele voorzieningen	28.758.000	29.070.000	29.079.000	29.090.000
Gedwongen kader	3.304.000	2.994.000	2.995.000	3.000.000
Innovatie				
Innovatie algemeen	2.715.000	2.706.000	1.224.000	1.224.000
Totaal	50.358.900	52.201.900	49.622.900	49.473.900

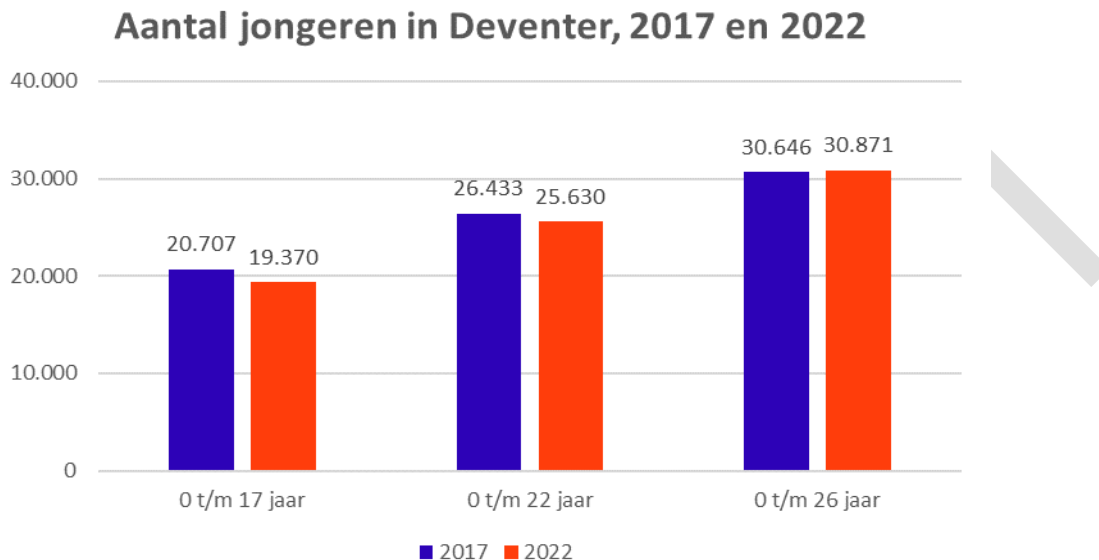
In het innovatiebudget (innovatie algemeen) is voor de jaren 2023 en 2024 nog het budget van de projecten van wieg naar werk verwerkt. Deze middelen vervallen ingaande 2025. Het Rijk heeft in 2019 besloten om gemeenten tot en met 2021 te compenseren voor de extra uitgaven in de jeugdhulp. In deze periode werd onderzoek gedaan naar het structurele karakter van het tekort. Een deel van deze extra rijksmiddelen zijn in de begroting 2020 gedurende drie jaar (tot en met 2022) beschikbaar gesteld voor het programma jeugd en onderwijs. Deze middelen zijn geïnvesteerd in preventie- en maatwerkprojecten en projecten gericht op de samenwerking tussen onderwijs en jeugdbeleid. Door corona en de gevolgen daarvan zijn de meeste projecten later gestart. In de begroting 2022 is daarom besloten de projecten met twee jaar te verlengen: dus tot en met 2024. Eind 2024 zal een evaluatie plaatsvinden, dan zal ook een voorstel worden voorgelegd over het al dan niet structureel continueren van de projecten.

Bijlage 1 – Stand van zaken

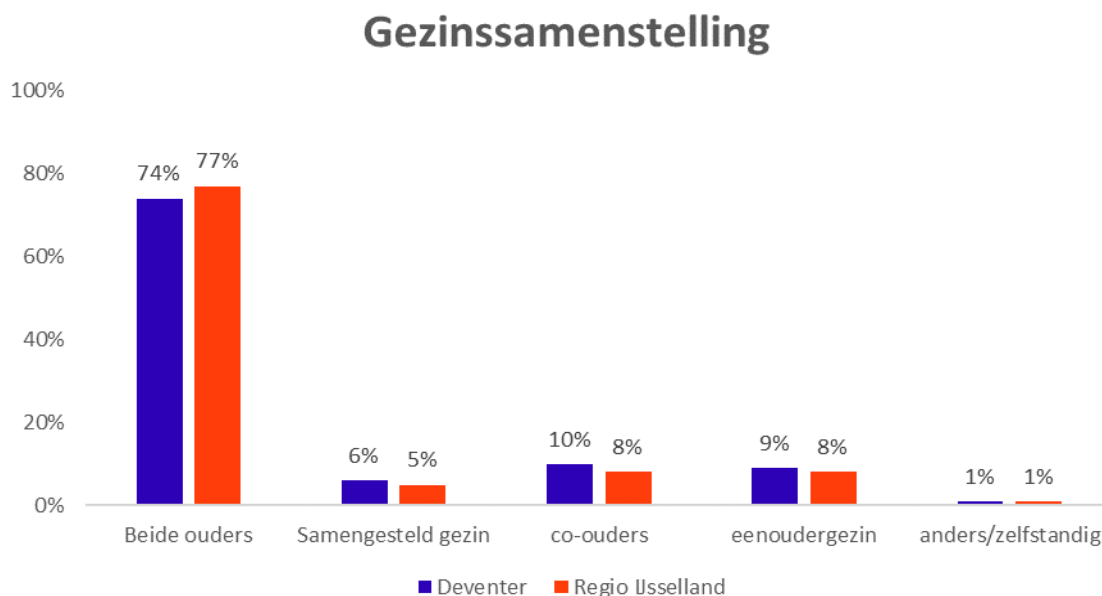
In deze bijlage blikken we kort terug op de achterliggende beleidsperiode Van Wieg naar Werk 2019-2022 en dan met name door aan de hand van gegevens uit Jeugd in Beeld 2017 en 2022 naast elkaar te zetten. In hoofdstuk 1 hebben we een korte inhoudelijke evaluatie over de periode 2019-2022 gegeven en in bijlage 2 hebben we beschreven wat onze partners en inwoners ons hebben in de interviews en via het digipanel..

Jeugd in Beeld

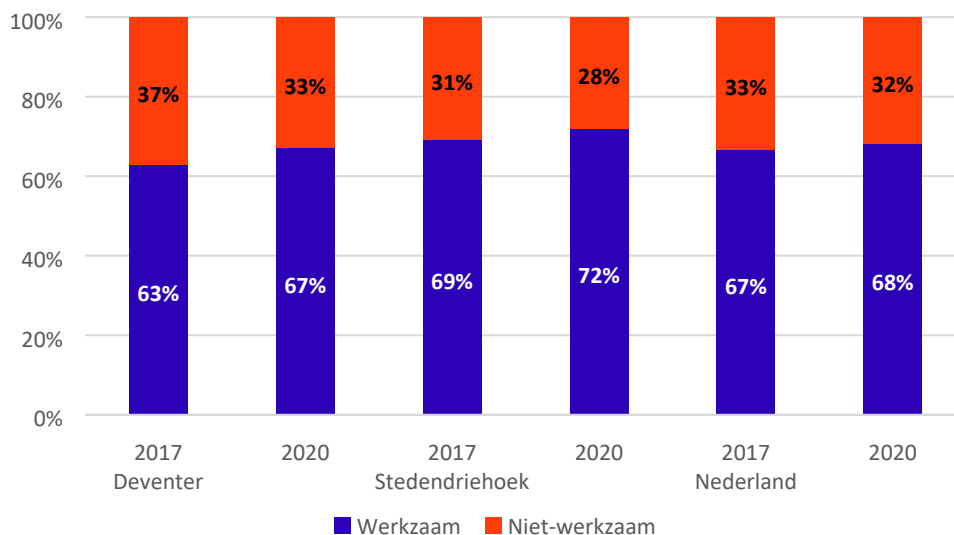
Het aandeel jongeren in Nederland neemt af, zo ook in Deventer. Dat is een trend die vanaf 2017 doorzet. In het jaar 2000 was het aandeel jongeren in de Deventer samenleving 22,3%, in 2017 was dat 20,6% en in 2022 is dat 19%.

In onderstaande grafiek, ontleend aan de jongerenmonitor van de GGD IJsselland 2020, wordt weergegeven hoe de gezinssamenstelling van jeugdigen in Deventer is in vergelijking met jeugdigen in de regio IJsselland.

In onderstaande grafiek wordt de verhouding werkzame en niet-werkzame jongeren getoond. Ten opzichte van 2017 is het aantal werkzame jongeren toegenomen. Ten opzichte van de regio en Nederland scoort Deventer echter slechter.

Verhouding werkzame en niet-werkzame jongeren 15-27 jaar, 2017, 2020

Verder¹⁷:

- Heeft 12% van de jeugdigen in Deventer een verhoogd risico op psychosociale problemen t.o.v. 11% van de jeugdigen in de regio IJsselland in 2019¹⁸ (in van Wieg naar Werk 5.0 melden we nog dat 6 tot 9% van de jeugdigen in Deventer kampeten met psychosociale problemen. Door een gewijzigde vraagstelling door de GGD kan een actueel cijfer over deze indicator niet meer worden gegeven).
- Heeft in 2022 10,6% van de huishoudens (= 1.600 huishoudens) met minderjarige kinderen een inkomen tot 120% van het sociaal minimum en zijn 25% van die huishoudens te vinden in Keizerslanden.
In 2019 waren dat 2.700 huishoudens (in Keizerslanden bijv. groeide 1 op de 3 kinderen op in een dergelijk huishouden).
- Heeft in 2020 203 jeugdigen te maken met scheidende ouders¹⁹. Voor 2019 hadden jaarlijks 350 Deventer jeugdigen hiermee te maken.
- Heeft in 2021 de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) in totaal 233 onderzoeken gedaan omdat bijv. ouders verwickeld zijn in een conflictscheiding. Voor 2019 waren dit 140 onderzoeken.
In dit cijfer zitten alle onderzoeken die de Raad verricht, van beschermingsonderzoek tot coördinatie taakstraffen.
- Waren er in 2021 240 jeugdige verdachten en in 2014²⁰ waren dat er 340. Het aantal jeugdige verdachten en het aantal jeugdige veelplegers is de afgelopen jaren, net zoals in de rest van Nederland, gedaald.
- Werkten in 2019 700 jongeren niet²¹ en voor 2019 waren dat er naar schatting 900. Deze jongeren volgen ook geen regulier onderwijs, ontvangen geen uitkering en staan niet ingeschreven bij het UWV.

¹⁷ Op basis van beschikbaar monitoringsmateriaal is een vergelijking gemaakt met de voorgaande beleidsperiode. Helaas is dat niet in alle gevallen gelukt omdat een aantal indicatoren in de afgelopen beleidsperiode inhoudelijke zijn gewijzigd

¹⁸ Bron jeugdmonitor 2019.

¹⁹ Bron CBS: minderjarige kinderen betrokken bij echtscheidingen.

²⁰ Laatste bekende cijfers

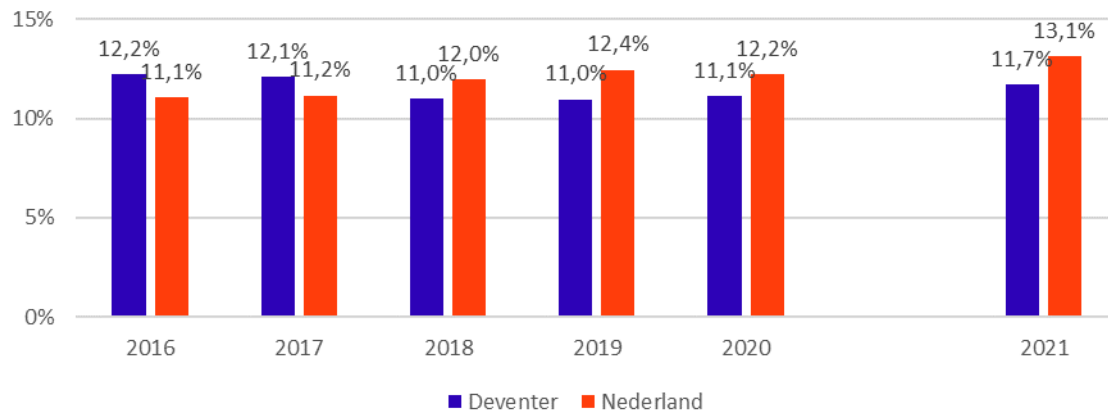
²¹ Brons CBS: arbeidsmarktsituatie jongeren (15-27jaar), regio (indeling 2020)

Gebruik van maatwerkvoorzieningen

In 2021 ontvingen 2260 jeugdigen een maatwerktraject, dat is 11,7 % van het aantal jeugdigen tot 18 jaar. Dit percentage lag in 2017 nagenoeg gelijk met 11,4%. Dit percentage ligt voor 2021 1,5%punt lager dan het landelijk gemiddelde: 11,7 t.o.v. 13,1.

Percentage jongeren 0 t/m 18 jaar met jeugdhulp, per jaar

*Trendbreuk in 2021

CONCEPT

Bijlage 2 – Overzicht interviews en belangrijkste onderwerpen

Gesproken met:

- Welzijnsorganisaties: Raster en Youth for Christ
- Kinderopvang BSO via stuurgroep VVE (Raster, DOK 13, Kinderopvang Bathmen en Partou)
- Scoutinggroep President Steyn
- Buurthuizen/-voorzieningen: Helios en Halte z
- Onderwijs via het LEA en de regiegroep jeugdhulp onderwijs.
- Sportbedrijf Deventer
- Jeugdhulp aanbieders
- Leerplicht rmc
- Toegang jeugd en wmo
- Gecertificeerde Instellingen: JBov, WSG en Ldh
- Raad voor de Kinderbescherming
- GGD
- Jongerenpanels (via DonBosco, DeventerDoet, Raster)
- ASDD
- Gemeente raad oud en nieuw

De highlights uit de interviews

In het voorjaar van 2022 hebben een groot aantal interviews plaatsgevonden met onze partners op het gebied van onderwijs, zorg, welzijn. Ook hebben er sessies met de (oude en nieuwe) raad, ASDD, het LEA en collega's plaatsgevonden om input op te halen voor dit beleidskader Van Wieg Naar Werk. Daarnaast is het Deventer Digip@nel bevraagd over het jeugdbeleid in Deventer. Gevraagd is naar de mening over mogelijkheden voor jeugdigen op gebied van onderwijs, sport en cultuur. Tot slot is gevraagd naar de ervaring met jeugdhulp.

Tijdens de sessie met onze partners is een aantal onderwerpen de revue gepasseerd. Hieronder wordt per onderwerp de rode draad geschetst van de opgehaalde input.

Eigen verantwoordelijkheid van ouders en complexe echtscheidingen

Professionals ervaren in de praktijk dat ouders hoge eisen stellen aan hun kinderen. Daarmee wordt de druk voor jeugdigen opgevoerd om aan deze standaarden te voldoen. Er lijkt bovendien minder tolerantie bij ouders te zijn voor gewone obstakels in het opgroeien en opvoeden van jeugdigen. Ouders lijken te verwachten dat de helpende hand wordt geboden en gaan op zoek naar oplossingen. De hulpverlening lijkt hierin mee te gaan en gaat over tot inzet van hulp. Er zijn veel complexe echtscheidingen, waar kinderen hier regelmatig de dupe van. Er wordt daarbij een interventie op het kind gevraagd, terwijl de daadwerkelijke hulp en ondersteuning bij de ouders ingezet zou moeten worden.

Basis op orde, armoede en stress

Als er sprake is van een fijne en veilige leefomgeving, er voldoende inkomen in een huishouden is en er betekenisvolle relaties in het leven van een jeugdige opgebouwd kunnen worden, draagt dit bij aan een positief opvoedingsklimaat. Jeugdigen en ouders ervaren stress wanneer deze basis niet op orde is. Er zijn groepen in onze samenleving en gemeente die moeite hebben om deze basis op orde te krijgen en te houden.

Ook andere invloeden zoals bijv. sociale media spelen een grote rol waardoor jeugdigen een maatschappelijk druk ervaren om aan een bepaald ideaalbeeld te voldoen.

Preventie en (preventieve) voorzieningen in buurten en wijken

Effecten van preventie zijn moeilijk meetbaar; vaak is een lange adem nodig om te zien wat interventies/projecten opleveren (bijv. minder maatwerk-voorzieningen). Scholen/kinderopvang, consultatiebureaus, huisartsen, buurt- en wijkcentra zijn feitelijk de vind- en werkplaatsen waar inwoners en professionals elkaar kunnen treffen. En kan er gesignaleerd en mogelijke vroegtijdig gehandeld worden. In de gesprekken kwam naar voren dat juist centra waar jeugdigen elkaar kunnen ontmoeten op dit moment gemist worden in onze gemeente.

Verbinding onderwijs en jeugdhulp

De afgelopen jaren is geïnvesteerd op de samenwerking tussen het onderwijs en de gemeente Deventer. Deze investering heeft in positieve zin haar vruchten afgeworpen. Scholen hebben vanuit passend onderwijs een eigen verantwoordelijkheid en zorgplicht voor hun leerlingen. De gemeente is niet verantwoordelijk voor de inhoud van het onderwijs maar wel verantwoordelijk voor het uitvoeren van de Jeugdwet. Hier wringt het soms omdat er over en weer verschillende verwachtingen en beelden zijn over de rollen en verantwoordelijkheden. Tot waar gaat de (pedagogische) verantwoordelijkheid van scholen en wanneer is jeugdhulp aan zet? En hoe vinden we elkaar in het grijze gebied daartussen.

De highlights uit het digipanel

Op de stelling 'Ouders zijn in principe de eerstverantwoordelijken voor het opvoeden en opgroeien van hun kinderen' zijn respondenten met en zonder kinderen bevestigd, en de respondenten die wel of geen ervaring hebben met jeugdhulp. Van deze twee groepen is het overgrote deel het met deze stelling eens.

Op de stelling 'Als iemand problemen ervaart met de opvoeding van zijn of haar kinderen, is het de taak van de overheid om ouders daarin te ondersteunen' zijn respondenten met en zonder kinderen bevestigd, en de respondenten die wel of geen ervaring hebben met jeugdhulp. Van deze twee groepen is het overgrote deel het met deze stelling eens.

Het grootste deel van de respondenten met kinderen geeft aan dat het eigen netwerk betrokken is bij het opvoeden van de kinderen. Het eigen netwerk wordt ook het meest ingezet als er vragen, problemen of knelpunten in de opvoeding worden ervaren

De respondenten waren het meest tevreden over het aanbod aan bibliotheken (92%), gevolgd door de basisscholen (90%) en sportfaciliteiten (87%). Het meest ontevreden zijn ze over de plekken in de openbare ruimtes waar jongeren met vrienden kunnen zijn (25%), gevolgd door de middelbare scholen (17%) en speelvoorzieningen en speeltuinen (17%).

Respondenten met kinderen en zonder kinderen zijn het er over het algemeen over eens dat de ontwikkeling naar een meer individualistische maatschappij (50% en 54%, respectievelijk) en het toegenomen gebruik van mobiele telefoons, social media en andere digitale apparaten (beide 50%) de belangrijkste redenen zijn dat de vraag naar jeugdhulp is gestegen.

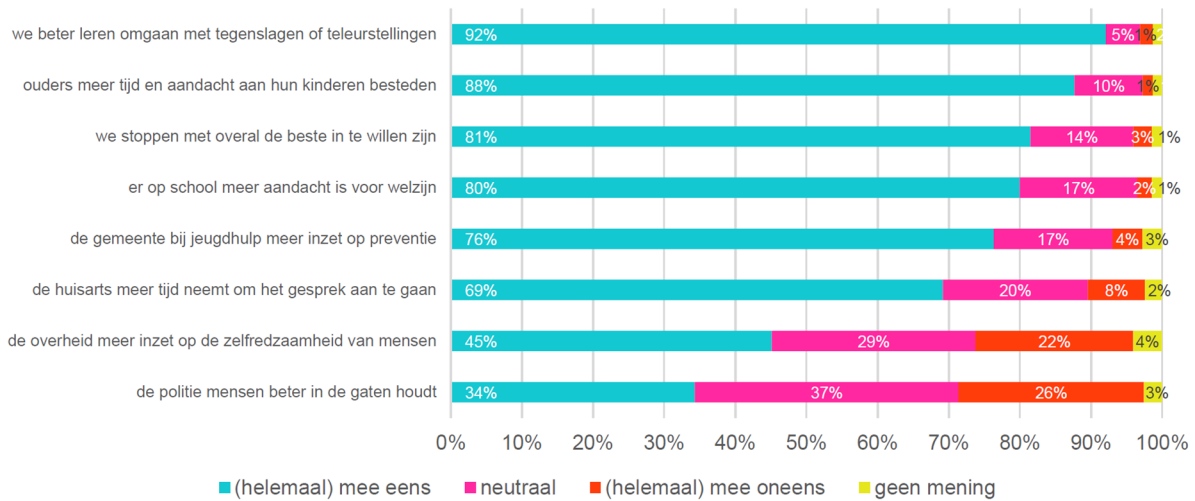
Respondenten die ervaring hebben met jeugdhulp geven gemiddeld een 6,3 als rapportcijfer. Het overgrote merendeel (69%) van deze respondenten geeft jeugdhulp een voldoende, hoewel een redelijk groot deel ook geen mening heeft (10%). De 32 respondenten die hun antwoord toegelicht hebben, gaven vaak aan dat de lange wachtlijsten een grote rol speelden in het cijfer dat zij gegeven hadden (8 keer genoemd). Ook was een aantal respondenten niet tevreden met hoe lastig het was om de weg te vinden naar de juiste instantie of persoon (5 keer genoemd) en de bureaucratie die het proces vaak in de weg zit (bijv. omdat over behandelplannen overlegd moest worden met de gemeente; 5 keer genoemd).

De oplossingen van het digipanel

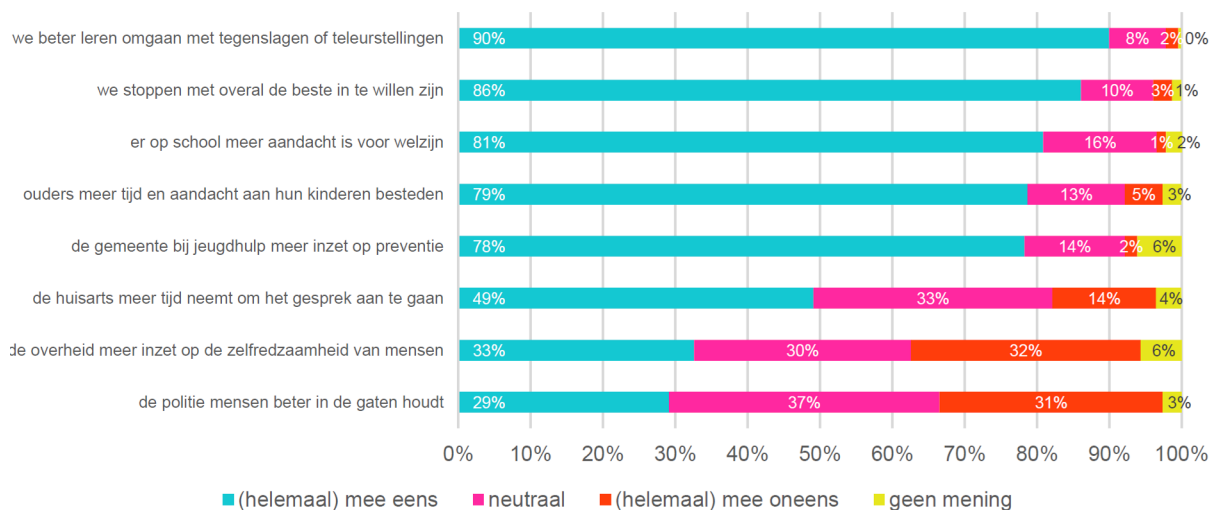
Het digipanel heeft ook aangegeven welke oplossingen zij zien om de toegenomen vraag naar jeugdhulp te verminderen.

De respondenten is gevraagd om aan te geven in hoeverre ze het eens waren met een aantal voorgestelde oplossingen. Ook bij deze vraag zijn beide groepen het over het algemeen met elkaar eens. Zo vinden zowel respondenten met als zonder kinderen dat we beter moeten leren omgaan met tegenslagen en teleurstellingen (90% en 92%, respectievelijk), gevolgd door stoppen met overal de beste in willen zijn (86% en 81%) en dat ouders meer tijd en aandacht aan hun kinderen besteden (81% en 88%). Ook voor scholen en de gemeente zien beide groepen een grotere rol in het vinden van oplossingen: volgens vier vijfde van beide groepen (81% en 80%, respectievelijk) zou op school meer aandacht besteed moeten worden aan welzijn en volgens ruim driekwart (78% en 76%) zou de gemeente bij jeugdhulp meer in moeten zetten op preventie. Beide groepen zien het niet als een oplossing als de politie mensen beter in de gaten gaat houden (29% en 34%) en zijn daar zelfs het meest op tegen (31% en 25%).

Mogelijke oplossingen volgens respondenten **zonder** kinderen

Mogelijke oplossingen volgens respondenten **met** kinderen

Waar de groepen het meest van mening over verschillen is de rol van de huisarts, die volgens twee derde van de respondenten zonder kinderen (69%) meer tijd moet nemen voor het gesprek, een stelling waar slechts de helft van de respondenten met kinderen (49%) het mee eens is. Hetzelfde geldt voor de rol van de overheid, maar hier is het patroon omgedraaid: bijna de helft van de respondenten met kinderen (45%) vindt dat de overheid meer moet inzetten op de zelfredzaamheid van mensen, terwijl slechts een derde van de respondenten zonder kinderen (33%) het hiermee eens is en ook een derde (32%) oneens.

Ook vindt een klein deel van de respondenten van beide groepen (4% van de respondenten met en 3% van de respondenten zonder kinderen) dat er helemaal geen oplossingen nodig zijn en ongeveer een derde (28% van beide groepen, 216 respondenten in totaal) dat er andere oplossingen nodig zijn. De rest (68% en 69%, respectievelijk) had verder geen aanvullingen.

Er is niet geturfd door hoeveel respondenten die verschillende andere oplossingen genoemd werden. In plaats daarvan worden hier de aspecten en thema's benoemd die opvallen en vaak voorkomen in de suggesties. Een aspect dat regelmatig genoemd wordt is de coördinatie tussen instanties, zoals huisarts, jeugdzorg en gemeente. De samenwerking is soms onvoldoende, waardoor problematiek onbekend blijft of de aanpak traag gaat. Een tweede punt is preventie. Dit gaat over verschillende dingen: pesten voorkomen, maar ook zorgen voor voldoende beweging en gezonde voeding (op

school) zijn hier onderdeel van. Ook het voorkomen van schulden en armoedebestrijding is een aspect. Als derde punt hebben kinderen en jongeren behoefte aan contact maken. Buurthuizen, (laagdrempelige) activiteiten voor jongeren, voorzieningen en plekken waar jongeren contact kunnen maken worden gezien als mogelijke oplossing. Daarnaast wordt het geven van de ruimte aan kinderen en jongeren om de maatschappij te ontdekken vaak genoemd. Luisteren naar wat kinderen en jongeren nodig hebben en de mens centraal laten zijn is daarbij van belang. Verder wordt een breed scala aan oplossingen af en toe genoemd. Grotendeels overlappen deze met de oorzaken: de prestatiedruk, de tijd die de ouders hebben, invloed van social media. Een aantal respondenten vindt dat er strenger opgetreden dient te worden tegen jongeren.

CONCEPT

Bijlage 3 - 10 beschermende factoren van het NJI

10 Beschermende factoren²²

Aan de hand van theorie en onderzoek kunnen we verschillende beschermende factoren benoemen die bijdragen aan een positieve ontwikkeling van jeugdigen. Deze bieden tegenwicht aan risico's waaraan zij worden blootgesteld. Het is belangrijk dat er binnen het gezin, in de kinderopvang, op school én in de wijk voor deze factoren aandacht is.

1. *Sociale binding*
Bij sociale binding gaat het om warme, ondersteunende relaties die een kind heeft met het gezin, zijn vriendengroep, school en de wijk. De basis hiervoor wordt al op jonge leeftijd gelegd.
2. *Kansen voor betrokkenheid*
Kinderen en jongeren moeten kansen krijgen om een concrete, betekenisvolle en gewaardeerde bijdrage te leveren aan familie, school en gemeenschap.
3. *Prosociale normen*
Voor een gezonde ontwikkeling van jeugdigen is het nodig dat kinderen opgroeien in een omgeving waarin duidelijke normen en waarden voor positief gedrag uitgedragen en nageleefd worden. Regels en grenzen moeten voor kinderen duidelijk zijn.
4. *Erkenning en waardering voor positief gedrag*
Om hun sociaal gedrag te versterken is van groot belang dat kinderen en jongeren erkenning en waardering krijgen voor positief gedrag zodat ze dit gedrag in de toekomst zullen herhalen.
5. *Steun van belangrijke volwassenen in de omgeving*
Steun van volwassenen levert een belangrijke bijdrage aan het welbevinden van kinderen en jongeren. Het gaat om volwassenen die direct (bijvoorbeeld door emotionele steun te bieden en rolmodel te zijn) of indirect (door ouders te helpen bij de opvoeding) een bijdrage leveren aan het welbevinden van jeugdigen.
6. *Constructieve tijdsbesteding*
Constructieve tijdsbesteding van jeugdigen gaat over kansen die geboden worden vanuit het gezin en de gemeenschap om in hun vrije tijd deel te kunnen nemen aan bijvoorbeeld creatieve activiteiten (muziek, theater) en jeugdprogramma's (zoals sport, clubs of verenigingen). Het gaat vooral om activiteiten die jongeren in contact brengen met volwassenen die hen aanmoedigen en ondersteunen bij het ontwikkelen van hun talenten en vaardigheden.
7. *Competenties*
Voor een positieve ontwikkeling hebben jeugdigen sociale, emotionele en gedragsmatige vaardigheden nodig. Het gaat dan om vaardigheden als het kunnen oplossen van problemen met anderen, het kunnen uiten en beheersen van gevoelens en het gepast reageren op kritiek.
8. *Cognitieve vaardigheden*
Bij cognitieve vaardigheden kan onderscheid gemaakt worden tussen algemene cognitieve vaardigheden zoals logisch en analytisch denken en specifiek cognitieve vaardigheden, zoals lees- en rekenvaardigheden, die belangrijk zijn voor schoolsucces.
9. *Schoolmotivatie*
Bij schoolmotivatie gaat het om betrokkenheid van de jeugdigen bij leeractiviteiten, binding met school, prestatie-motivatie en positieve verwachtingen ten aanzien van eigen succes. Schoolmotivatie wordt beïnvloed door onder meer ouderlijke attitudes, ouderbetrokkenheid en aanmoediging. Daarnaast zijn normen en waarden uitgedragen door de gemeenschap en de vriendengroep van groot belang.
10. *Positieve identiteit*
Positieve identiteit gaat om hoe jeugdigen zichzelf zien. Het gaat om hun eigenwaarde, positieve verwachtingen over de toekomst en persoonlijke effectiviteit. Hoe meer geloof in persoonlijke effectiviteit, des te hoger zijn de doelen die jeugdigen voor zichzelf stellen en des te groter de motivatie om deze doelen te bereiken.

---

²² Tekst ontleend aan de uitgave van het NJi, Wat werkt bij het bevorderen van een positieve ontwikkeling? De top 10 beschermende factoren en handvatten voor jeugd beleid.

Bijlage 4 - Onderwerpen aanpalend aan jeugd en onderwijs

In paragrafen 3.1. tot en met 3.2. is beschreven hoe gewerkt wordt aan de activiteiten die vanuit het programma Jeugd en Onderwijs geïnitieerd worden.

In deze paragraaf stippen wij kort aan dat jeugd ook raakvlakken heeft met andere beleidsterreinen. Jeugd en onderwijs heeft niet the lead, maar werkt nauw samen met de andere programma's op de volgende onderwerpen.

Preventie P8

In het Preventieplan Sociaal Domein is een groot aantal activiteiten benoemd waarmee we de komende jaren preventie in Deventer verder willen versterken. Dat doen we om samenhang aan te brengen en ons gezamenlijk te richten op de maatschappelijke opgaven van nu: bestaanszekerheid vergroten, kansengelijkheid vergroten en gezond leven gemakkelijker maken. Dat doen we door de onderlinge samenwerking vanuit het sociaal domein, de leefomgeving en veiligheid te versterken en om ons te richten op het zoveel mogelijk faciliteren van bewoners en partners die preventie-activiteiten uitvoeren in de wijken en dorpen van Deventer

Buurt en andere (wijk)voorzieningen P8

Buurtvoorzieningen worden gezien als een belangrijke sociale basis voor inwoners, dus ook voor jeugdigen. Deze sociale basis wordt versterkt door de uitgangspunten opgenomen in het beleidskader 'Goede voorzieningen in de buurt'. De basis wordt op orde gebracht, er komen ontmoetingsplekken van en voor bewoners en er wordt gekeken hoe maatschappelijke opgaven gekoppeld kunnen worden aan deze voorzieningen.

Vanuit jeugd en onderwijs wordt ingebracht dat er een kentering is in de behoefte van jeugdigen voor voorzieningen/accommodaties. In het verleden was deze behoefte veel minder groot dan op dit moment.

Armoede P7

Om mee te kunnen doen in de samenleving is het voorkomen van schulden en armoede essentieel. De komende 4 jaar wordt ingezet op het voorkomen van kinderarmoede en wordt gestart met een project ter verbetering van de economische zelfstandigheid van één ouder gezinnen.

Gezondheid P8

Een gezonde leefstijl kan een basis leggen voor gezond opgroeien. Er is aandacht voor initiatieven die een gezonde leefstijl bevorderen, Deventer is een Jongeren Op Gezond Gewicht gemeente, informatie over alle activiteiten voor een gezonde leefstijl zijn snel en makkelijk te vinden.

Alle jeugdigen in Deventer, kunnen los van het inkomen van hun ouders, deelnemen aan sportactiviteiten. In de openbare ruimte is aandacht voor sport en beweegmogelijkheden. In het beleidskader Samen Sporten maakt sterkt wordt door ons gezien als een belangrijke sociale en sportieve basis. Gezondheid raakt op allerlei manier aan het jeugdbeleid, de trekker van het gezondheidsbeleid is programma Meedoen en Sport.

Laaggeletterdheid P8

In Nederland hebben 2,5 miljoen mensen van 16 jaar en ouder moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Vaak hebben zij ook moeite met digitale vaardigheden. Dat staat gelijk aan 18%, dus ongeveer 1 op de 6 mensen in Nederland. Daarvan hebben bijna 1,8 miljoen mensen tussen de 16 en 65 jaar moeite met taal en/of rekenen. Meer dan de helft van deze groep is autochtoon. Laaggeletterden hebben grote moeite mee te doen in de samenleving, ook al proberen ze dat te verbloemen vanwege een groot gevoel van schaamte. In het onderwijs wordt gewerkt aan basisvaardigheden (taal, rekenen & geld of digitale vaardigheden). Beleid op laaggeletterden wordt vormgegeven door het programma Meedoen. Vanuit het programma jeugd en onderwijs wordt daaraan bijgedragen door het leesplezier te vergroten van jeugdigen (onderdeel van het Aanvalsplan Laaggeletterdheid). De Deventer Leescoalitie organiseert in 2023 de Deventer week van het Leesplezier gevuld met activiteiten die lezen leuk maken voor kinderen en hun ouders.

Veilige omgeving P1

In het coalitieakkoord wordt gesteld dat er aandacht nodig is voor de samenwerking tussen veiligheid, welzijn en zorg. Een sociaal veilige leefomgeving is belangrijk, ook in en om scholen. Het gebruik van middelen (alcohol en drugs) en geweldsincidenten vragen aandacht. Jongeren moeten weerbaarder gemaakt worden tegen verschillende soorten drugs en tegen de financiële verleiding van drugs.

Cultuur P5

Cultuur vormt een onderdeel van de Deventer basis infrastructuur. De uitwerking en uitvoering van het cultuurbeleid, ook waar het jeugdigen aangaat, is belegd bij programma Cultuur en Erfgoed. Vanuit dit programma zal in de komende 4 jaar aandacht zijn voor een lokale educatieve agenda en het op orde houden van culturele instellingen zoals de bibliotheek in wijken en kernen van Deventer.

CONCEPT